

Huvudman

Ulricehamns kommun
kommun@ulricehamn.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Ätradalsskolan 7-9 i Ulricehamns kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ulricehamns kommun att senast **den 21 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande arbetet mot kränkande behandling, användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning samt dokumentation av disciplinära åtgärder. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ulricehamns kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ulricehamns kommun ska vidta följande åtgärder

Arbetet mot kränkande behandling

1. Se till att rektor vid minst ett tillfälle innan den 14 oktober 2024 klargör att all personal ska motverka kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (1 kap. 5 §, 2 kap. 34 §, 6 kap. 5, 7 och 10 §§ skollagen).

2. Se till att rektor vid minst ett tillfälle innan den 14 oktober 2024 klargör skyldigheten för all skolpersonal, att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § andra stycket och 6 kap. 10 § skollagen).
3. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 27 maj till 14 oktober 2024. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning

4. Se till att rektor vid minst ett tillfälle innan den 14 oktober 2024 klargör för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 a § skollagen).

Disciplinära åtgärder

5. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 14 oktober 2024 klargör för all skolpersonal att vidtagande av en disciplinär åtgärd i form av utvisning ur undervisningssal ska dokumenteras skriftligt av den som genomför åtgärden. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § och 5 kap. 7 och 24 §§ skollagen).
6. Se till att disciplinära åtgärder som vidtas enligt 5 kap. 7 § skollagen, dvs utvisning ur undervisningslokalen, dokumenteras skriftligt av den som genomför åtgärden. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med de beslut om

disciplinära åtgärder som fattats under perioden 27 maj till 14 oktober 2024 (5 kap. 7 och 24 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som rör trygghet, studiero, planen mot kränkande behandling och ordningsregler.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2024:2494) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Ätradalsskolan 7-9 i Ulricehamns kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ätradalsskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om trygghet, studiero och arbete mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 10 och 11 april 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, ordningsregler, dokumentation gällande disciplinära åtgärder och anmälningar av kränkingsärenden och utredningar. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Agera mot och anmäla kränkande behandling

Eleverna uppger samstämmigt att det på skolan råder ett dåligt språkbruk och att det ofta sker verbala kränkningar utan att lärare reagerar eller agerar då språkbruket blivit normaliserat. En elev uppger att när någon säger något jätterasistiskt säger lärarna inte till. Det har blivit normalt att säga kränkande saker, det är mest rasistiska saker, säger en annan elev och får medhåll av de andra eleverna. Vidare berättar elever att det även förekommer fysiska kränkningar i form av bråk utan att vissa lärare agerar och att det finns lärare som står och tittar på och säger till eleverna att ta det lugnt.

Det finns elever som uppger att det är långt ifrån alla kränkningar som anmäls men att de tycker det är onödigt att anmäla en liten kränkning eller allt som sägs, medans andra elever tycker det kan vara hårt men ändå bra att det anmäls. Istället för att anmäla kränkningar väljer läraren att prata med eleverna och det är sällan som det skrivs något, enligt eleverna. Eleverna uppger vidare att de vuxna inte alltid säger till när de hör elever som säger fula ord till varandra, att inte alla vuxna bryr sig och att de vuxna gett upp och då går eleverna inte till de vuxna och berättar. Eleverna säger vidare att det inte blir bättre om man berättar det för en vuxen, då man är rädd för att bli kallad en tjallare av andra elever. Man väljer hellre att inte ta åt sig eller att svara att de bara skojade om någon frågar.

Lärarna uppger i intervju att det är ett dåligt språkbruk och att all personal inte alltid reagerar vid ett dåligt språkbruk bland eleverna och en lärare uppger att det finns lärare som struntar i att säga till. Lärare säger vidare att det förekommer mycket verbala kränkningar och att alla kränkningar som sker inte anmäls, då skulle tiden inte räcka till undervisning. Om man ser ett fult ord som en kränkande behandling, så anmäls ingenting. Ska man anmäla varje gång någon kallas "bög" får man ha det som en heltidstjänst, uppger någon lärare. Det är genom att prata med eleven som personalen bedömer om det är en kränkning som ska anmälas. Ofta uppger eleven att det bara var på skoj och då anmäls det inte.

På fråga från inspektören om vad lärarna gör i de fall det uppstår slagsmål på skolan svarar vissa lärare att de går emellan och sårar på eleverna medans andra lärare uppger att de går emellan om de vågar det. Lärarna uppger vidare att det finns vissa lärare som inte vågar gå emellan och hellre hämtar hjälp, men att vuxna är snabbt på plats om det blir bråk och att merparten av de vuxna är engagerade. Flera lärare uppger i intervju att de inte har en samsyn om vad som utgör en kränkning. Om samsyn skulle finnas så skulle de behöva anmäla mer än vad de gör idag. Enligt lärarna så vet eleverna vilka lärare som inte reagerar eller inte hör och där de kan använda ett grövre språkbruk.

Elevhälsan uppger att det nog finns en enighet om var gränsen går för vad som anses vara en kränkning men att de vuxna agerar olika. Det sker kränkningar på skolan som inte anmäls och att de flesta kränkningar som sker är verbala. Att

eventuella kränkningar inte anmäls kan bero på att det redan pågår ett arbete kring eleven, att lärarna tar tag i det direkt på plats eller att personalen förväntar sig att mentor ska anmäla händelsen istället för att anmäla själv. Elevhälsan uppger att språkbruket är tufft och att det finns vuxna som väljer att inte se eller höra vad som sker.

Rektorerna uppger att språkbruket bitvis är bedrägligt mellan eleverna på skolan och att alla verbala kränkningar inte alltid anmäls, då eleverna själva tycker att jargongen och språkbruket är okej. Rektorerna uppger vidare att om alla fula ord anmäldes skulle rektorn bara få arbeta med det. Rektorerna uppger att de inte vet om det är på grund av brist på samsyn bland personalen som gör att inte alla kränkningar anmäls. Om skolan ser att elever far illa försöker skolan fånga upp dem. Det finns, enligt rektorerna, en tystnadskultur på skolan som blir värre och som gör att elever inte går till en vuxen och berättar.

Av inkommen dokumentation över anmälningar och utredningar av kränkande behandling framgår vidare att skolpersonal utreder händelser som anmäls genom samtal med de inblandade samt vidtar åtgärder med anledning av händelserna bland annat i form av samtal med elever och vårdnadshavare. Av dokumentation samt av intervjuer med skolpersonal framkommer även att anmälningar anmäls vidare till huvudmannen.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i

samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Agera mot och anmäla kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i personals agerande vid kännedom om att det förekommer kränkningar på skolan.

Tillsynen visar att det förekommer ett oacceptabelt språk och kränkningar bland elever under skoltid utan att personal alltid agerar. Att det på skolan saknas ett gemensamt förhållningssätt där all skolpersonal arbetar för att motverka kränkande behandling genom att agera vid kränkande behandling, är en brist.

Skolinspektionens utredning visar också att personal inte alltid anmäler till rektor då en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling vilket också utgör en brist. För det fall personal underlåter att anmäla när en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling medför detta att alla kränkningar inte kommer till rektors och huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Vad gäller skyldigheten att starta utredningar om kränkande behandling för de anmälningar som skett, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling samt tillse att en anmälan om kränkande behandling görs till huvudmannen, framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Rutiner för mobiler samt användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av skolans skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning beslutade av rektorn. Det framgår av rutinen att Ätradalsskolan 7-9 är en mobilfri skola vilket innebär att eleverna ska lämna in sina mobiltelefoner vid skoldagens första lektion och återfår den när sista lektionen är slut. Om en elev vägrar att lämna ifrån sig mobiltelefonen eller har flera mobiltelefoner ska vårdnadshavare kontaktas. Om en elev upprepat bryter mot reglerna uppmanas vårdnadshavare att hålla barnets mobiltelefon kvar hemma, alternativt följa med till skolan och hjälpa eleven att lämna in mobiltelefonen. Vad gäller missbruk av datorer framgår att om en dator på skolan missbrukas genom att den används till exempelvis porr eller kränkningar, spel eller sociala medier kan detta leda till att

datorn beslagtas direkt och hålls kvar i en vecka eller att eleven får en varning och elevens vårdnadshavare kontaktas.

Av intervju med elever, lärare och rektorer framgår att reglerna för mobilfri skola är kända av alla på skolan men att flera elever inte följer reglerna. Elever uppger att mobiltelefonerna inte lämnas in av alla elever och att elever använder sina mobiltelefoner trots att de inte får, vilket mest sker under raster men även under lektionstid. Vidare berättar elever att alla lärare inte agerar om eleverna har sina mobiltelefoner på skolan och att det finns elever som använder skolans datorer till annat än skolarbete under lektionstid. Eleverna säger också att det finns lärare som tar datorerna, men oftast ger läraren en tillsägelse och då byter eleven sida en stund för att sedan ta fram spelet igen.

Lärare uppger i intervju att de har svårt att upprätthålla regeln kring mobilfri skola. Några lärare uppger att det inte är tydligt vilka befogenheter som personalen har när det gäller att omhänderta mobiltelefonerna och att det finns personal som inte tar mobiltelefonen då de är oroliga att eleven ska anklaga den vuxne för trakasserier. Lärare uppger också att vissa elever inte lämnar ifrån sig mobiltelefonerna och att de kan göra allt möjligt på sina mobiltelefoner under lektionen. Vad gäller användning av datorer berättar lärarna att det finns elever som använder dem till annat än undervisning. Olika sidor som eleverna spelat på har spärrats, men att det inte är möjligt att spärra alla sidor. Några lärare berättar att de tar datorerna när de upptäcker elever som inte följer reglerna.

Representanter från elevhälsan uppger att elever använder mobiler till annat än undervisning på lektioner samt att elever även spelar på datorerna under lektionstid om lärarna inte tittar. Rektorer uppger att en mobilfri skola är nytt sedan terminsstart och att särskilt eleverna i årskurs 9 inte vill följa de nya reglerna. Rektorer uppger att mentorerna ska maila vårdnadshavarna om inte elever lämnar in mobiltelefoner enligt gällande rutin, men samtidigt säger rektorer att det nog inte finns tid till det och att det inte alltid sker. Har man inte samlat in mobiltelefoner så används de till att kränka andra eller så stör det lektionerna. Vid observation sågs lärare säga till elever att stänga ner spel på datorerna eller ha andra sidor än de som var aktuella under lektionen, men det var också lärare som sa ifrån men där elever tog upp sidan igen efter en stund.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 a § skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap (prop. 2021/22:160 s. 230).

Skolinspektionens bedömning

Tillsynen visar att det visserligen finns skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning men att dessa rutiner inte följs av alla lärare respektive elever på skolan. Skolinspektionen bedömer att skolan inte uppfyller lagens krav avseende användandet av mobiltelefoner och datorer i undervisningen. Tillsynen visar att det förekommer att elever under lektionstid använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än vad som framgår av lärarens instruktioner. Att ordningsreglerna för datorer och mobiltelefoner inte upprätthålls leder till att eleverna distraheras från skolarbetet och ägnar sig åt annat än arbetsuppgifterna, vilket i sin tur riskerar att påverka deras kunskapsutveckling negativt. Det riskerar även att påverka den allmänna studieron genom att användning av bland annat mobiltelefoner blir ett störande inslag.

Disciplinära åtgärder

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynen begärt in en förteckning över händelser som lett till en disciplinär åtgärd utifrån skollagens femte kapitel med anledning av att en elev stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, för höstterminen 2023 samt innevarande vårtermin. Av inskickad förteckning framgår att det har förekommit flera sådana händelser, vilka har lett till disciplinära åtgärder i form av skriftliga varningar, avstängningar samt placeringar i annan undervisningsgrupp. Vidare framgår att de disciplinära åtgärder som vidtagits, har föregåtts av utredning och att det finns dokumentation gällande samtliga disciplinära åtgärder som finns angivna i förteckningen. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation för ett par elever vari framgår att samråd har skett med vårdnadshavare.

I intervjuer med elever och skolpersonal framkommer att det i flera årskurser finns elever som har ett ordningsstörande beteende och att lärare ibland visar ut elever ur klassrummet. Eleverna uppger att den vanligaste åtgärden som sker, när elever stör ordningen, är att läraren säger att de ska ringa hem till deras föräldrar, vilket läraren inte alltid gör.

Lärarna uppger att om en elev stör ordningen så pratar de först med eleven. Det händer även att de använder sig av utvisning som disciplinär åtgärd, men att det inte sker särskilt ofta. Lärarna uppger vidare att det finns en rädsla bland personalen att agera när det gäller vissa elever. När en elev visats ut från lektionen ska läraren informera vårdnadshavare genom ett mail. Läraren ska också registrera det som ogiltigt frånvaro i Skola24 samt informera elevens mentor om utvisning.

Elevhälsan uppger att det är vissa elever som stör ordningen på skolan och att lärarna vet vad de har för befogenheter, men att det finns elever som utnyttjar situationen så att vuxna inte vågar agera själva. Vad gäller information till vårdnadshavare så finns det, enligt elevhälsan, en otydlighet kring om det är läraren eller mentor som är ansvarig. Samtalet till vårdnadshavare dokumenteras inte om det inte leder till större åtgärder, såsom att vårdnadshavare kommer till skolan för samtal. I de fallen mentor eller någon från elevhälsan närvarar på mötet så dokumenteras det i elevakten. Annars ansvarar läraren för egen dokumentation och det har skolan inga rutiner för hur det ska ske. Elevhälsan uppger vidare att utvisning ur klassrummet är vanligare nu än det var i höstas. På fråga om hur utvisningar dokumenteras svarar elevhälsan att lärare mejlar hem till vårdnadshavare och att eleverna får frånvaro i Skola24.

På fråga gällande hur utvisningar dokumenteras uppger rektorerna att vårdnadshavare ska informeras och att det inte dokumenteras på något annat sätt utöver närvarosystemet Skola24. Rektorerna uppger vidare att det inte går att se genom Skola24 om frånvaron rör sig om en utvisning.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår bland annat att personal får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål.

Av 5 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att lärare i grundskolan får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass, om 1. eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt, och 2. eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren eller handledaren.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen och grundskolan, vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår bland annat att om en disciplinär åtgärd vidtagits enligt 7§, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med dokumentation av vidtagna disciplinära åtgärder. Utredningen visar att det förekommer att lärare använder utvisning ur undervisningslokalen som en disciplinär åtgärd. Skolinspektionen, som inför tillsynen begärt att få ta del av information om samtliga disciplinära åtgärder som vidtagits under höstterminen 2023 och innevarande vårtermin, konstaterar att inga beslut om utvisning ur klassrummet finns med på den förteckning som lämnades in till Skolinspektionen inför tillsynen, trots att det framkommit att elever utvisats under den period som Skolinspektionen efterfrågat information om. Av utredningen framgår också att beslut om utvisning inte dokumenteras av lärarna på annat sätt än som frånvaro i skolans närvarosystem skola24 och att det inte heller går att utläsa i Skola24 att det rör sig om en utvisning. Skolinspektionen bedömer därav att beslut om utvisning ur undervisningslokalen inte dokumenteras i enlighet med författningarnas krav, vilket är en brist.

Vad gäller skyldigheten att starta utredningar vid behov gällande elever som stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse, vidta åtgärder med anledning av vad utredningen visar samt samråda med

vårdnadshavare i samband med utredning framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ulricehamns verksamhet vid Ätradalsskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller arbetet mot kränkande behandling, användning av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning samt dokumentation av disciplinära åtgärder. Det finns därför skäl att förelägga Ulricehamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorer framgår att eleverna på skolan generellt är trygga, men att det finns elever som är rädda för andra elever. Skolan genomför olika insatser såsom trygghetsenkäter, kontakt med polis och socialtjänst och ökad vuxennärvaro i syfte att öka tryggheten och motverka en tystnadskultur. Skolans bibliotek och fritidslokal Villan är alltid öppet för eleverna att vistas i på rasterna.

Lärarna, elevhälsan och rektorerna uppger att de är medvetna om de utmaningar som finns kring att upprätthålla studiero i flera klasser. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att det finns flera lektioner där lärarna följer en gemensam lektionsstruktur, lektionsinnehåll är tydligt skrivet på tavlan och det finns gemensamt visuellt stöd, som exempelvis Time-timer.

Elevhälsan uppger att det finns lektionsrutiner men att alla inte använder sig av dem. Det är enligt elevhälsan en stor utmaning som de arbetar med, bland annat genom lektionsupplägg och förväntningar, men även observationer. Rektorerna uppger att skolans mentorer är inkopplade i arbetet med studiero och att rektorerna arbetat för att skapa gemensamma rutiner i klassrummen samt att de genomfört flertalet lektionsobservationer och gett feedback till lärarna för att förbättra studieron generellt.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero

avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan förvisso konstatera att det inte fullt ut kan anses föreligga goda förutsättningar för studiero i alla klasser för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Av utredningen framgår dock att skolan bedriver ett pågående arbete där olika åtgärder vidtas. Skolinspektionen bedömer därmed att det av ovan redovisade omständigheter inte framkommer annat än att Ulricehamns kommun uppfyller författningarnas krav inom angivna områden. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling för läsåret 2023/24. Planen innehåller bland annat en nulägesanalys med en beskrivning av kommande insatser för att öka tryggheten. Huvudmannen har även inkommit med skolans kvalitetsrapport för läsåret 2022/23, vilken bland annat innehåller en beskrivning av skolans arbete med trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling.

Eleverna uppger att de inte känner till planen och att de inte heller har varit delaktiga i arbetet med planen. Lärarna uppger att de går i genom planen en gång per år och att det blir nya åtgärder om det finns behov av att förändra eller förbättra något. Lärarna uppger vidare att eleverna inte har varit med och utarbetat planen men att planen skickas hem till eleverna. Rektorerna berättar att planen mot kränkande behandling uppdateras i augusti varje år av arbetslaget och att den utvärderas i augusti. Vidare framgår av intervju med rektorerna samt av skolans kvalitetsrapport för läsåret 2022/23 att det under några år, som en del av skolans förebyggande och åtgärdande arbete, har anordnats en trygghetskonferens där bland annat elever från skolans elevråd samt så kallade "bry dig om elever" från varje klass deltar och där resultatet från trygghetsenkäter diskuteras.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse

för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ulricehamns kommun har brutit mot författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med skolans ordningsregler som är beslutade av ansvarig rektor. Av intervju med eleverna framgår att vissa elever inte känner till ordningsreglerna. Vissa elever uppger att de känner till att de har ordningsregler men inte vad som står i dem men att det är självklara saker som man inte ska göra. Ordningsreglerna finns i klassrummen och om det blir för mycket stök kan de gå igenom reglerna på lektionen. Eleverna uppger vidare att de inte känner till att de har varit med i arbetet kring reglerna.

Elevhälsan uppger att de reviderar ordningsreglerna vid uppstartsdagarna efter sommarlovet. De gör inte om dem från början men de ser igenom dem och uppdaterar dem. På fråga svarar elevhälsan att eleverna inte är delaktiga i det arbetet och att det finns utvecklingspotential. De pratar om reglerna på mentorstider och de skulle kunna engagera vårdnadshavarna mer i det. De uppmanar dem att komma med synpunkter men i praktiken är det mer inflytande i elevrådet. Eleverna säger inget på mentorstiden. Elevhälsan säger också att lärarna går igenom ordningsreglerna med eleverna.

Lärarna uppger att rektorer, lärare och elevråd ser över ordningsreglerna varje år på höstterminen men att det kan finnas elever som inte känner till reglerna. Lärarna säger vidare att reglerna har tagits upp i elevrådet, att de går igenom med eleverna av skolans mentorer och att varje klass gör sina klassrumsregler. På fråga från inspektören om de utvärderar ordningsreglerna med eleverna svarar lärare att de går igenom reglerna och kollar om det är något de ska förändra med reglerna. Det är lättare att få eleverna att acceptera reglerna om de har varit delaktiga tillägger en lärare. Lärare i årskurs 7 och 8 och i ämnet engelska nämner att de

följer upp och utvärderar ordningsreglerna varje år. Rektorerne uppger att de pratar om reglerna innan eleverna ska börja på skolan, att eleverna har arbetat med ordningsreglerna på mentortiderna, att det är mentorerna som går igenom reglerna i de olika klasserna och att det kan finnas en stor variation bland eleverna hur medvetna de är om reglerna.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ulricehamns kommun har brutit mot författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

På Skolinspektionens vägnar

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Maud Wilhelmsen

Föredragande
Signerat av: Maud Wilhelmsen

I ärendets slutliga handläggning har även Elina Eliasson medverkat.